Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Eduskunnan hallintovaliokunnan kuulemis- ja lausuntopyyntö 31.1.2019: HE 240/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunto HE 240/2018 vp hallituksen esitykseen laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt Etelä-Suomen aluehallintovirastolta asiantuntijaa kuultavaksi ja kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esitykseen laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi. Etelä-Suomen aluehallintovirasto (jatkossa ESAVI) nostaa esityksestä esiin seuraavaa:

2.3.2 Laki Pelastusopistosta

”Pelastuslain 55 §:n 2 momentin säännös, jonka mukaan sisäministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta, esitetään kumottavaksi. Momentissa tarkoitetulla oppilaitoksella on käytännössä tarkoitettu Helsingin kaupungin pelastuskoulua. Kun pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyy vuoden 2021 alusta kunnilta maakunnille, Helsingin kaupungilla ei ole enää tarvetta ja perustetta kouluttaa itse pelastajia (palomiehiä). Pelastustoimen peruskoulutus olisi jatkossa pelastuslaissa ja Pelastusopistolaissa säädetyn mukaisesti Pelastusopiston tehtävä koko maassa.”

Kommentti: Mikäli edellä mainittu säännös poistetaan, tulee Pelastusopistolla järjestettävässä pelastusalan ammatillisessa opetuksessa huomioida suurten kaupunkien ja pääkaupunkiseudun toimintaympäristön ja sen edellyttämän pelastustoiminnan sekä kaluston erityispiirteet.

”Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudet 2 ja 3 kohdat, joiden mukaan Pelastusopisto vastaisi alueellisten maanpuolustuskurssien

järjestämisestä yhteistyössä Puolustusvoimien kanssa sekä maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestämisestä yhteistyössä maakuntien kanssa. Pelastusopiston lakisääteisenä tehtävänä on jo nykyään normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumiseen valmentavan koulutuksen antaminen.”

Kommentti: Alueellisia maanpuolustuskursseja järjestetään yhteiskunnan toiminnan kannalta tärkeille toimijoille kattavasti koko Suomen alueella. Kaikista kursseista noin puolet järjestetään ESAVIn toimialueen, kolmasosa Uudenmaan ja neljäsosa pääkaupunkiseudun toimijoille. Kurssien vahva painotus Etelä-Suomeen on tärkeä huomioida toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa. Kurssit kuuluvat olennaisesti maakunnan alueen organisaatioiden varautumiskoulutukseen. Maakunnilla on tärkeää olla huomattava rooli alueellisten maanpuolustuskurssien järjestämisessä.

Laki aluehallintovirastoista määrittää valmiusharjoitusten järjestämisen aluehallintoviraston tehtäväksi. Esityksessä Pelastusopiston vastuulle siirtyisi maakuntien yhteisten valmius- ja häiriötilanneharjoitusten järjestäminen. Selvyyden vuoksi häiriötilanneharjoitus ja valmiusharjoitus käsitteinä tulisi määritellä.

Alueelliset maanpuolustuskurssit ja valmiusharjoitukset tulee järjestää sisäministeriön vahvassa ohjauksessa.

3.1.3 Vaikutukset julkiseen talouteen

Laki Pelastusopistosta
”Aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueilta Pelastusopistoon siirtyisi noin 4 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, jonka tehtävänä olisi alueellisten maanpuolustuskurssien sekä maakuntien yhteisten häiriötilanne- ja valmiusharjoitusten järjestäminen.”

Kommentti: Lopullista henkilötyövuosimäärää on vaikea arvioida, koska Pelastusopiston järjestämisvastuun sisältöä ja maakuntien osuutta ei ole määritelty alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten järjestämisessä.

Pelastustoimen ohjaus
”Sisäministeriön palvelukseen siirtyisi aluehallintovirastoista 26 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö, joka on hoitanut pelastustoimen alueellisia ohjaustehtäviä ja yleisen varautumisen tehtäviä.”

Kommentti: Aluehallintovirastoille ei ole säädetty tai muutoin osoitettu pelastustoimen ohjaustehtäviä.

Osa aluehallintovirastojen pelastustoimi ja varautuminen -vastuualueiden viroista on siirretty viraston yhteisiin virkoihin. Tämä on huomioitava virkojen siirtoa suunniteltaessa.

3.4.2. Laki Pelastusopistosta

”Alueellisten maanpuolustuskurssien ja valmiusharjoitusten siirtämisellä aluehallintovirastoilta Pelastusopiston tehtäväksi ei olisi yhteiskunnallisia vaikutuksia. Maanpuolustuskurssit järjestettäisiin jatkossakin alueellisesti, eikä järjestämisvastuun siirrolla olisi vaikutuksia esimerkiksi kurssille ottamisen edellytyksiin tai osallistumiskustannuksiin.”

Kommentti: Aluehallintovirastot ovat säännöllisesti yhteistyössä toimialueensa eri toimijoiden kanssa. Muutoksen jälkeen on huolellisesti varmistettava, että maakunnat pääsevät vaikuttamaan alueellisten maanpuolustuskurssien ja alueellisten valmiusharjoitusten sisältöön ja toteutukseen. Tällöin säilytetään alueen erityispiirteiden huomioon ottaminen ja alueellisen osaamisen käyttö ja vahvistaminen. Mikäli näin ei toimita, on todennäköistä, että toiminnan laatu laskee. Yhteiskunnallisten vaikutusten arviointi on tärkeä huomioida muutoksen yhteydessä.

Muuta:

Esitys on epäselvä pykälissä 22 b (öljyvaraston torjuntavalmius), 22 c (sataman ja laitoksen torjuntavalmius) ja 111 a (öljyvahinkojen jälkitorjunta). ELY-keskusten vastuulle kuuluvia tehtäviä ollaan siirtämässä aluehallintovirastoille. Mikäli tehtävät on tarkoitus siirtää Luovaan vuoden 2021 alusta lukien, olisi tästä syytä mainita perusteluissa, jotta tuleva hallinnollinen kokonaisuus hahmottuisi. Koordinaatio Luovan lainsäädäntövalmistelun kanssa on keskeistä.

Tulevan Luovan tehtäväksi tulee laillisuusvalvonta, mutta valvonnan työnjako sisäministeriön ja Luovan välillä ei ole riittävän selkeä maakuntalain, pelastustoimen järjestämislain ja pelastuslain muuttamisen osalta. ESAVI ehdottaa omaa säännöstä asiasta, ja siihen mainintaa valvonnan sisällöstä ja menettelyistä. Lakiesitykseen tulisi myös kirjata maakunnan pelastuslaitokselle tietojen luovutusvelvollisuus, jotta varmistetaan Luovan onnistuminen tehtävässään.

Johtaja Tommi Laurinen

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6000
fax 03 570 8002
kirjaamo.etela@avi.fi
www.avi.fi/etela

Hämeenlinnan päätoimipaikka
Birger Jaarlin katu 15
PL 150
13101 Hämeenlinna

Helsingin toimipaikka
Ratapihantie 9

Kouvolan toimipaikka
Kauppamiehenkatu 4

Tämä asiakirja ESAVI/3647/2019 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/3647/2019 har godkänts elektroniskt

Laurinen Tommi 07.02.2019 12:19